ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ

ପ୍ରାଚୀନ ଭାରତୀୟ ବୈଦିକ ସାହିତ୍ୟ

Vedic Literature of Ancient India

ଉପନିଷଦ

(ଉପନିଷତ୍)

Upanishad / उपनिषत्

୧୦୮ ଉପନିଷଦ (ଭାଗ - ୨)

108 Upanishad (Vol – 2)

ସଂପାଦନ - ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

Editor – Prakash Pradhan

ଭାଷା - ସଂସ୍କୃତ-ଓଡିଆ

Language – Sanskrit - Odia

ଉପଦେଷ୍ଟା

ପଣ୍ଡିତ ଶ୍ରୀ ସନ୍ତୋଷ କୁମାର ମିଶ୍ର

ସଂପାଦକ, ହିନ୍ଦୁ ମହାସଭା, ଓଡ଼ିଶା ଶାଖା

ବେଦ ଉପନିଷଦ

ଉପନିଷଦ ଗୁଡିକ 'ବେଦ ଯୁଗ'ର ଶେଷ ଆଡ଼କୁ ରଚନା କରାଯାଇଥିଲା । ଉପନିଷଦ 'ଷଦ' ଶବ୍ଦରୁ ଆସିଅଛି, ଷଦ ଅର୍ଥାତ 'ବସିବା', ଏଥିରେ ପୂର୍ବରେ 'ଉପ' ଓ 'ନି' କୁ ଯୋଡା ଯାଇଛି । ଅର୍ଥାତ 'ଉପ' ର ଅର୍ଥ ପାଖରେ , 'ନି' ର ଅର୍ଥ ସମ୍ପୁର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ, ତେଣୁ ଉପ-ନି-ଷଦ, ଯାହାର ଅର୍ଥ ହେଲା, ସମ୍ପୁର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଗୁରୁଙ୍କ ପାଖରେ ବସିବା, ଅର୍ଥାତ ସମ୍ପୁର୍ଣ୍ଣ ସମର୍ପଣ ସହିତ ଗୁରୁଙ୍କ ପାଖରେ ବସି ବେଦର ଶେଷ ଭାଗ ଅଧ୍ୟୟନ କରିବା । **ଉପନିଷଦ**କୁ ବେଦର **ଚତୁର୍ଥ ସ୍ତର** ବା ଅଂଶ ବୋଲି କୁହାଯାଏ ।

ଯେହେତୁ ଉପନିଷଦ ଗୁଡିକ ବେଦର ଅନ୍ତ ଆଡ଼କୁ ରଚନା କରାଯାଇଥିଲା, ସେଥିପାଇଁ ଏହାକୁ '**ବେଦାନ୍ତ**' ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଏ । ଅଧିକାଂଶ ଉପନିଷଦ ଗୁଡିକର ବିଷୟବସ୍ତୁ '**ଆତ୍ମବିଦ୍ୟା**' ଓ '**ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା**' ଉପରେ ଆଧାରିତ । ଏହାକୁ ଅନେକ ଗବେଷକ ବା ପଣ୍ଡିତ ବା ଜ୍ଞାନୀମାନେ ଅନେକ ଆଖ୍ୟା ଦେଇଛନ୍ତି ଯଥା – 'ଆଦି ଶଙ୍କରାଚାର୍ଯ୍ୟ' ଏହାକୁ 'ଆତ୍ମ ଓ ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା' କହିଛନ୍ତି, 'ମାକ୍ସ ମୁଲ୍ଲେର୍' ଓ 'ପାଉଲ୍ ଦେଉସାନ୍' ଏହାକୁ 'ଗୁପ୍ତ ଶିକ୍ଷା', ଓ 'ପାଟ୍ରିକ୍ ଓଲିଭେଲ୍ଲେ' 'ଲୁକ୍କାୟିତ ଅର୍ଥ', ବୋଲି କହିଛନ୍ତି ।

ଏହା କୁହାଯାଏ ଯେ, ଯେଉଁ ଶିଷ୍ୟ ମାନଙ୍କର ଚରିତ୍ର, ଶିକ୍ଷା ଓ ଗୁରୁଭକ୍ତି ଠିକ ରହୁଥିଲା, ସେଇମାନଙ୍କୁ କେବଳ ଉପନିଷଦ ଶିକ୍ଷା ଗ୍ରହଣ କରିବାର ସୁଯୋଗ ମିଳୁଥିଲା । ସେଇଥିପାଇଁ ଉପନିଷଦ ମାନଙ୍କୁ "**ଗୁପ୍ତ ବିଦ୍ୟା**" କୁହାଯାଏ ।

ଇତିହାସକାର ଓ ଗବେଷକ ମାନଙ୍କ ଅନୁସାରେ ବେଦରେ ସମୁଦାୟ **୧୦୮**ଟି ଉପନିଷଦ ଅଛି । ଏହିସବୁ ଉପନିଷଦ ଗୁଡିକୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବେଦ ଅଧୀନରେ ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ଓ ବିଷୟବସ୍ତୁ ଅନୁସାରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇଛି । ବିଭକ୍ତିକରଣର ପଦ୍ଧତି ଗୁଡିକ ହେଲେ - **ମୁଖ୍ୟ, ସାମାନ୍ୟ, ସନ୍ନ୍ୟାସ, ଶାକ୍ତ, ବୈଷ୍ଣବ, ଶୈବ**, ଓ **ଯୋଗ** । ଅର୍ଥାତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବେଦର ମୁଖ୍ୟ, ସାମାନ୍ୟ, ସନ୍ନ୍ୟାସ, ଶାକ୍ତ, ବୈଷ୍ଣବ, ଶୈବ, ଓ ଯୋଗ ଉପନିଷଦ ଗୁଡିକ ଅଛି । (ତଳେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଟେବୁଲରେ ଏହାର ସଂକ୍ଷିପ୍ତକରଣ ପାଇ ପାରିବେ)

ଏସବୁ ଉପନିଷଦ ଭିତରୁ **ଦଶୋପନିଷଦ,** ଅର୍ଥାତ ୧୦ଟି ଉପନିଷଦକୁ 'ମୁଖ୍ୟ ଉପନିଷଦ' ଭାବରେ ମାନନ୍ତି, ଏଥିରେ, ପରେ ଆଉ ୩ଟି ଉପନିଷଦ ଯୋଗ କରାଯାଇ ଏହାକୁ ୧୩ଟି କରିଦିଆଗଲା । ତେଣୁ **୧୩ଟି ମୁଖ୍ୟ ଉପନିଷଦ**, ସେଗୁଡିକ ହେଲେ - (ଦଶୋପନିଷଦ) - ଈଶ, କେନ, କଠ, ପ୍ରଶ୍ନ, ମୁଣ୍ଡକ, ମାଣ୍ଡୁକ୍ୟ, ତୈତ୍ତିରୀୟ, ଐତରେୟ, ଛାନ୍ଦୋଗ୍ୟ ଓ ବୃହଦାରଣ୍ୟକ, (ଅତିରିକ୍ତ) - କୌଷୀତକି, ଶ୍ୱେତାଶ୍ୱତର ଓ ମୈତ୍ରାୟଣୀୟ ।

ବେଦ - ଉପନିଷଦ ସଂଗଠନ

ବେଦ	ସଂଖ୍ୟା	ମୁଖ୍ୟ	ସାମାନ୍ୟ	ସନ୍ନ୍ୟାସ	ଶାକ୍ତ	ବୈଷ୍ଣବ	ଶୈବ	ଯୋଗ
ଋଗ୍ ବେଦ	୧୦	ଐତରେୟ, କୌଷୀତକି	ଆତ୍ମବୋଧ, ମୁଦ୍ଗଲ	ନିର୍ବାଣ	ତ୍ରିପୁରା, ସୌଭାଗ୍ୟଲକ୍ଷ୍ମୀ, ବହ୍ବୃଚ,	-	ଅକ୍ଷମାଲିକା	ନାଦବିନ୍ଦୁ
ସାମବେଦ	୧୬	ଛାନ୍ଦୋଗ୍ୟ, କେନ	ବଜ୍ରସୂଚୀ, ମହା, ସାବିତ୍ରୀ,	ଆରୁଣେୟ, ମୈତ୍ରେୟ, ସଂନ୍ୟାସ, କୁଣ୍ଡିକା	-	ବାସୁଦେବ, ଅବ୍ୟକ୍ତ	ରୁଦ୍ରାକ୍ଷଜାବାଲ, ଜବାଲି	ଯୋଗଚୂଡାମଣି, ଦର୍ଶନ
କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ	୩୨	କଠ, ତୈତ୍ତିରୀୟ, ଶ୍ୱେତାଶ୍ୱତର, ମୈତ୍ରାୟଣୀୟ,	ସର୍ବସାର, ଶୁକରହସ୍ୟ, ସ୍କନ୍ଦ, ଗର୍ଭ, ଶାରୀରକ, ଏକାକ୍ଷର, ଅକ୍ଷି	ବ୍ରହ୍ମ, ଅବଧୂତ, କଠଶ୍ରୁତି	ସରସ୍ୱତୀ ରହସ୍ୟ	ନାରାୟଣ, କଳି ସନ୍ତରଣ	କୈବଲ୍ୟ, କାଳାଗ୍ନି ରୁଦ୍ର, ଦକ୍ଷିଣାମୂର୍ତି, ରୁଦ୍ରହୃଦୟ, ପଞ୍ଚବ୍ରହ୍ମ	ଅମୃତବିନ୍ଦୁ, ତେଜୋବିନ୍ଦୁ, ଅମୃତନାଦ, କ୍ଷୁରିକା, ଧ୍ୟାନବିନ୍ଦୁ, ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା, ଯୋଗତତ୍ତ୍ୱ, ଯୋଗଶିଖା, ଯୋଗକୁଣ୍ଡଳିନୀ, ବରାହ
ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ	୧୮	ଈଶ, ବୃହଦାରଣ୍ୟକ	ସୁବାଲ, ମନ୍ତ୍ରିକ, ନିରାଲମ୍ବ, ପୈଙ୍ଗଲ, ଅଧ୍ୟାତ୍ମ, ମୁକ୍ତିକା	ଜାବାଲ, ଭିକ୍ଷୁକ, ତୁରୀୟାତୀତ ଅବଧୂତ, ଯାଜ୍ଞବଲ୍କ୍ୟ, ଶାଟ୍-ୟାୟନୀୟ,	-	ତାରସାର	-	ଅଦ୍-ବୟ ତାରକ, ହଂସ, ତ୍ରିଶିଖ-ବ୍ରାହ୍ମଣ, ମଣ୍ଡଳ-ବ୍ରାହ୍ମଣ

ବେଦ	ସଂଖ୍ୟା	ମୁଖ୍ୟ	ସାମାନ୍ୟ	ସନ୍ନ୍ୟାସ	ଶାକ୍ତ	ବୈଷ୍ଣବ	ଶୈବ	ଯୋଗ
ଅଥର୍ବ ବେଦ	୩୨	ମୁଣ୍ଡକ, ମାଣ୍ଡୁକ୍ୟ, ପ୍ରଶ୍ନ,	ଆତ୍ମା, ସୂର୍ୟ୍ୟ, ପ୍ରାଣାଗ୍ନିହୋତ୍ର	ଆଶ୍ରମ, ନାରଦପରିବ୍ରାଜକ, ପରମହଂସ, ପରମହଂସ ପରିବ୍ରଜକ, ପରଂବ୍ରହ୍ମ,	ସୀତା, ଦେବୀ, ତ୍ରିପୁରାତାପିନୀ, ଭାବନ	ନୃସିଂହ ତାପନୀୟ, ମହାନାରାୟଣ, ରାମ ରହସ୍ୟ, ରାମ ତାପନୀୟ, ଗୋପାଳ-ତାପନୀ, କୃଷ୍ଣ, ହୟଗ୍ରୀବ, ଦତ୍ତାତ୍ରେୟ, ଗରୁଡ଼	ଅଥର୍ବସିରସ୍, ଅଥର୍ବଶିଖା, ବୃହଜ୍ଜାବାଲ, ଶରଭ, ଭସ୍ମଜାବାଲ, ଗଣପତ୍ୟର୍ଥବ ଶୀର୍ଷ	ଶାଣ୍ଡିଲ୍ୟ, ପଶୁପତିବ୍ରହ୍ମ, ମହାବାକ୍ୟ
ସର୍ବମୋଟ	୧୦୮	୧୩	୨୧	୧୯	୮	୧୪	୧୩	୨୦

ପ୍ରୀୟ ପାଠକ,

ବିଭିନ୍ନ ସୂତ୍ରରୁ ଉପଲବ୍ଧ ଉପନିଷଦ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସାମାନ୍ୟ ଅନ୍ତର ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇଥାଏ, ଏହା ଭୁଲ୍ କିମ୍ବା ତୃଟିଯୁକ୍ତ ନୁହେଁ, ଏହା କେବଳ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ସଂସ୍କରଣ ଅଟେ । ଏହି ଉପନିଷଦ ସଂସ୍କରଣରେ ୧୯୪୮ ମସିହାରେ ପ୍ରକାଶିତ "ଇଶାଦି ବିଂଶୋତ୍ତରଶତୋପନିଷଦଃ" ପୁସ୍ତକ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଛି ।

ଆମ ଜ୍ଞାନ ଅବଧିରେ, ଧ୍ୟାନ ପୂର୍ବକ ସମସ୍ତ ସାବଧାନ, ଓ ଯତ୍ନର ସହିତ ଓଡିଆରେ ରୂପାନ୍ତର କରାଯାଇଛି । ଏଥିରେ ଭୁଲ୍ ବା ତୃଟି ରହିଥାଇପାରେ, ଯଦି କିଛି ତୃଟି ରହିଯାଇଥାଏ, ତାହା ସଂପାଦକଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଗୋଚରକୁ ଆଣିବାକୁ ଅନୁରୋଧ ।

ଆଶାକରୁଛି, ଏହା ସମସ୍ତ ଓଡିଆ ଭାଷା ଭାଷୀ ଜ୍ଞାନଲିପ୍ସୁ ଜନମାନଙ୍କ କାମରେ ଆସିବ ଓ ଏହାକୁ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ, ତଥା ଭବିଷ୍ୟତ ପିଢି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପହଞ୍ଚାଇ ଭାରତର ସଂସ୍କୃତି ଓ ପରମ୍ପରାକୁ ବଜାୟ ରଖିବେ ।

ତାରିଖ - ୧୦.୦୯.୨୦୨୧

ଗଣେଶ ଚତୁର୍ଥୀ

ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

ସଂପାଦକ

ସଂସାରଫଳ, ପଚାମୁଣ୍ଡାଇ, କେନ୍ଦ୍ରାପଡା, ଓଡିଶା

ସାମାନ୍ୟ ଉପନିଷଦ

(Minor Upanishad)

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ

ସାବିତ୍ରୀ ଉପନିଷଦ

(Savitryupanisat / Saavitrii Upanishad)

ସଂପାଦନ - ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

Editor – Prakash Pradhan

ଭାଷା - ସଂସ୍କୃତ-ଓଡିଆ

Language – Sanskrit - Odia

ଶୁଦ୍ଧିକରଣ (Proofreading by)

ଶ୍ରୀ ଶେଷଦେବ ଦାଶ

ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

ସଂପାଦକ

prakash@scholarshoppe.com

ଶୁଦ୍ଧିକରଣ

ଶ୍ରୀ ଶେଷଦେବ ଦାଶ

ପୋଡାମାରି ଗଡ, ସାନଖେମୁଣ୍ଡି,

ଗଞ୍ଜାମ, ଓଡିଶା

sesanirbhaya@gmail.com

ସାବିତ୍ର୍ୟୁପନିଷତ୍ / ସାବିତ୍ରୀ ଉପନିଷଦ

।। ଅଥ ସାବିତ୍ର୍ୟୁପନିଷତ୍ ।।

ସାବିତ୍ର୍ୟୁପନିଷଦ୍ବେଦ୍ୟଚିସ୍ରାବିତ୍ରପଦୋଜ୍ଜ୍ୱଲମ୍ ।
ପ୍ରତିଯୋଗିବିନିର୍ମୁକ୍ତଂ ରାମଚନ୍ଦ୍ରପଦଂ ଭଜେ ।। ୧।।

ସାବିତ୍ର୍ୟାତ୍ମା ପାଶୁପତଂ ପରଂବ୍ରହ୍ମାବଧୂତକମ୍ ।
ତ୍ରିପୁରାତପନଂ ଦେବୀ ତ୍ରିପୁରା କଠଭାବନା ।। ୨।।

ଓଁ ଆପ୍ୟାୟନ୍ତୁ ମମାଙ୍ଗାନି ବାକ୍ପ୍ରାଣଶ୍ଚକ୍ଷୁଃ ଶ୍ରୋତ୍ରମଥୋ ବଲମିନ୍ଦ୍ରିୟାଣି ଚ ।
ସର୍ବାଣି ସର୍ବଂ ବ୍ରହ୍ମୋପନିଷଦଂ ମାହଂ ବ୍ରହ୍ମ ନିରାକୁର୍ୟାଂ ମା ମା ବ୍ରହ୍ମ
ନିରାକରୋଦନିରାକରଣମସ୍ତ୍ୱନିରାକରଣଂ ମେଽସ୍ତୁ ।
ତଦାତ୍ମନି ନିରତେ ୟ ଉପନିଷତ୍ସୁ ଧର୍ମାସ୍ତେ ମୟି ସନ୍ତୁ ତେ ମୟି ସନ୍ତୁ ।।

ଓଁ ଶାନ୍ତିଃ ଶାନ୍ତିଃ ଶାନ୍ତିଃ ।।

ହରିଃ ଓଁ ।।

କଃ ସବିତା କା ସାବିତ୍ରୀ ଅଗ୍ନିରେବ ସବିତା ପୃଥିବୀ ସାବିତ୍ରୀ ସ
ୟତ୍ରାଗ୍ନିସ୍ତତ୍-ପୃଥିବୀ ୟତ୍ର ବୈ ପୃଥିବୀ ତତ୍ରାଗ୍ନିସ୍ତେ ଦ୍ୱେ ୟୋନୀ ତଦେକଂ ମିଥୁନମ୍ ।। ୧।।

କଃ ସବିତା କା ସବିତ୍ରୀ ବରୁଣ ଏବ ସବିତାଽଽପଃ ସାବିତ୍ରୀ ସ ୟତ୍ର
ବରୁଣସ୍ତଦାପୋ ୟତ୍ର ବା ଆପସ୍ତଦ୍ୱରୁଣସ୍ତେ ଦ୍ୱେ ୟୋନୀ ତଦେକଂ ମିଥୁନମ୍ ।। ୨।।

କଃ ସବିତା କା ସାବିତ୍ରୀ ବାୟୁରେବ ସବିତାକାଶଃ ସାବିତ୍ରୀ ସ ୟତ୍ର
ବାୟୁସ୍ତଦାକାଶୋ ୟତ୍ର ବା ଆକାଶସ୍ତଦ୍ୱାୟୁସ୍ତେ ଦ୍ୱେ ୟୋନୀ ତଦେକଂ ମିଥୁନମ୍ ।। ୩।।

Not For Commercial Use

କଃ ସବିତା କା ସାବିତ୍ରୀ ଯଜ୍ଞ ଏବ ସବିତା ଛନ୍ଦାଂସି ସାବିତ୍ରୀ ସ ଯତ୍ର
ଯଜ୍ଞସ୍ତତ୍ର ଛନ୍ଦାଂସି ଯତ୍ର ବା ଛନ୍ଦାଂସି ସ ଯଜ୍ଞସ୍ତେ ଦ୍ୱେ ଯୋନୀ ତଦେକଂ ମିଥୁନମ୍ ।। ୪।।

କଃ ସବିତା କା ସାବିତ୍ରୀ ସ୍ତନୟିତ୍ନୁରେବ ସବିତା ବିଦ୍ୟୁତ୍ସାବିତ୍ରୀ ସ ଯତ୍ର
ସ୍ତନୟିତ୍ନୁସ୍ତଦ୍ୱିଦ୍ୟୁତ୍ ଯତ୍ର ବା ବିଦ୍ୟୁତ୍ତତ୍ର ସ୍ତନୟିତ୍ନୁସ୍ତେ ଦ୍ୱେ ଯୋନୀ ତଦେକଂ ମିଥୁନମ୍ ।। ୫।।

କଃ ସବିତା କା ସାବିତ୍ରୀ ଆଦିତ୍ୟ ଏବ ସବିତା ଦ୍ୟୌଃ ସାବିତ୍ରୀ ସ
ଯତ୍ରାଦିତ୍ୟସ୍ତଦ୍ଦ୍ୟୌର୍ୟତ୍ର ବା ଦ୍ୟୌସ୍ତଦାଦିତ୍ୟସ୍ତେ ଦ୍ୱେ ଯୋନୀ ତଦେକଂ ମିଥୁନମ୍ ।। ୬।।

କଃ ସବିତା କା ସାବିତ୍ରୀ ଚନ୍ଦ୍ର ଏବ ସବିତା ନକ୍ଷତ୍ରାଣି ସାବିତ୍ରୀ ସ ଯତ୍ର
ଚନ୍ଦ୍ରସ୍ତନ୍ନକ୍ଷତ୍ରାଣି ଯତ୍ର ବା ନକ୍ଷତ୍ରାଣି ସ ଚନ୍ଦ୍ରମାସ୍ତେ ଦ୍ୱେ ଯୋନୀ ତଦେକଂ ମିଥୁନମ୍ ।। ୭।।

କଃ ସବିତା କା ସାବିତ୍ରୀ ମନ ଏବ ସବିତା ବାକ୍ ସାବିତ୍ରୀ ସ ଯତ୍ର
ମନସ୍ତଦ୍ୱାକ୍ ଯତ୍ର ବା ବାକ୍ ତନ୍ମନସ୍ତେ ଦ୍ୱେ ଯୋନୀ ତଦେକଂ ମିଥୁନମ୍ ।। ୮।।

କଃ ସବିତା କା ସାବିତ୍ରୀ ପୁରୁଷ ଏବ ସବିତା ସ୍ତ୍ରୀ ସାବିତ୍ରୀ ସ ଯତ୍ର
ପୁରୁଷସ୍ତତ୍ସ୍ତ୍ରୀ ଯତ୍ର ବା ସ୍ତ୍ରୀ ସ ପୁରୁଷସ୍ତେ ଦ୍ୱେ ଯୋନୀ ତଦେକଂ ମିଥୁନମ୍ ।। ୯।।

ତସ୍ୟା ଏବ ପ୍ରଥମଃ ପାଦୋ ଭୂସ୍ତତ୍ସବିତୁର୍ବରେଣ୍ୟମିତ୍ୟଗ୍ନିର୍ବୈ
ବରେଣ୍ୟମାପୋ ବରେଣ୍ୟଂ ଚନ୍ଦ୍ରମା ବରେଣ୍ୟମ୍ ।
ତସ୍ୟା ଏବ ଦ୍ୱିତୀୟଃ ପାଦୋ ଭର୍ଗମୟୋଽପି ଭୁବୋ ଭର୍ଗୋ ଦେବସ୍ୟ
ଧୀମହୀତ୍ୟଗ୍ନିର୍ବୈ ଭର୍ଗ ଆଦିତ୍ୟୋ ବୈ ଭର୍ଗଶ୍ଚନ୍ଦ୍ରମା ବୈ ଭର୍ଗଃ ।
ତସ୍ୟା ଏଷ ତୃତୀୟଃ ପାଦଃ ସ୍ୱର୍ଧିୟୋ ୟୋ ନଃ ପ୍ରଚୋଦୟାଦିତି ।
ସ୍ତ୍ରୀ ଚୈବ ପୁରୁଷଶ୍ଚ ପ୍ରଜନୟତୋ ୟୋ ବା ଏତାଂ ସାବିତ୍ରୀମେବଂ
ବେଦ ସ ପୁନର୍ମୃତ୍ୟୁଂ ଜୟତି ବଲାତିବଲୟୋର୍ବିରାଟ୍ ପୁରୁଷ ଋଷିଃ ।

Not For Commercial Use

ଗାୟତ୍ରୀ ଛନ୍ଦଃ । ଗାୟତ୍ରୀ ଦେବତା । ଅକାରୋକାରମକାରା ବୀଜାଦ୍ୟାଃ ।
କ୍ଷୁଧାଦିନିରସନେ ବିନିୟୋଗଃ । କ୍ଲାମିତ୍ୟାଦିଷଡଙ୍ଗନ୍ୟାସଃ । ଧ୍ୟାନମ୍ ।
ଅମୃତକରତଲାର୍ଦ୍ରୌ ସର୍ବସଂଜୀବନାଢ୍ୟାବଘହରଣସୁଦକ୍ଷୌ ବେଦସାରେ ମୟୂଖେ ।
ପ୍ରଣବମୟବିକାରୌ ଭାସ୍କରାକାରଦେହୌ ସତତମନୁଭବେଽହଂ ତୌ ବଲାତିବଲାନ୍ତୌ ।।

ଓଁ ହ୍ରୀଂ ବଲେ ମହାଦେବି ହ୍ରୀଂ ମହାବଲେ କ୍ଲୀଂ ଚତୁର୍ବିଧପୁରୁଷାର୍ଥସିଦ୍ଧିପ୍ରଦେ
ତସ୍ତ୍ରବିତୁର୍ବରଦାତ୍ମିକେ ହ୍ରୀଂ ବରେଣ୍ୟଂ ଭର୍ଗୋ ଦେବସ୍ୟ ବରଦାତ୍ମିକେ ଅତିବଲେ
ସର୍ବଦୟାମୂର୍ତେ ବଲେ ସର୍ବକ୍ଷୁଦ୍-ଭ୍ରମୋପନାଶିନି ଧୀମହି ଧିୟୋ ୟୋ ନୋ ର୍ଜାତେ
ପ୍ରଚୁର୍ୟଃ ୟା ପ୍ରଚୋଦୟାଦାତ୍ମିକେ ପ୍ରଣବଶିରସ୍କାତ୍ମିକେ ହୁଂ ଫଟ୍ ସ୍ୱାହା ।
ଏବଂ ବିଦ୍ୱାନ୍ କୃତକୃତ୍ୟୋ ଭବତି ସାବିତ୍ର୍ୟା ଏବ ସଲୋକତାଂ ଜୟତୀତ୍ୟୁପନିଷତ୍ ।। ୧।।

ଓଁ ଆପ୍ୟାୟନ୍ତୁ ମମାଙ୍ଗାନି ବାକ୍ପ୍ରାଣଶ୍ଚକ୍ଷୁଃ ଶ୍ରୋତ୍ରମଥୋ ବଲମିନ୍ଦ୍ରିୟାଣି ଚ ।
ସର୍ବାଣି ସର୍ବଂ ବ୍ରହ୍ମୋପନିଷଦଂ ମାହଂ ବ୍ରହ୍ମ ନିରାକୁର୍ୟାଂ ମା ମା ବ୍ରହ୍ମ
ନିରାକରୋଦନିରାକରଣମସ୍ତ୍ୱନିରାକରଣଂ ମେଽସ୍ତୁ ।
ତଦାତ୍ମନି ନିରତେ ୟ ଉପନିଷତ୍ସୁ ଧର୍ମାସ୍ତେ ମୟି ସନ୍ତୁ ତେ ମୟି ସନ୍ତୁ ।।

ଓଁ ଶାନ୍ତିଃ ଶାନ୍ତିଃ ଶାନ୍ତିଃ ।।

ହରିଃ ଓଁ ତତ୍ସତ୍ ।।

।। ଇତି ସାବିତ୍ର୍ୟୁପନିଷତ୍ସମାପ୍ତା ।।

Not For Commercial Use